

Буровець І. В.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ КАТЕГОРІЇ ДІАЛОГІЧНОСТІ У СТРАТЕГІЧНИХ КОМУНІКАЦІЯХ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЗВЕРНЕННЯ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО)

Стаття присвячена аналізу засобів реалізації діалогічності в стратегічних комунікаціях у кризовий період на прикладі звернення президента України Володимира Зеленського. Стратегічні комунікації відіграють важливу роль у зміцненні інформаційної та національної безпеки України, об'єктивному та правдивому інформуванні громадян України щодо перебігу російсько-української війни та протидії російській маніпулятивній пропаганді.

У статті розглянуто предмет досліджень українських науковців, що стосуються теми діалогічності в усному та писемному мовленні, та зазначено, що, попри наявність наукових праць на запропоновану тематику, немає комплексних досліджень про реалізацію категорії діалогічності в сучасних стратегічних комунікаціях.

У статті розглянуто сутність понять діалог та діалогічність, з'ясовано, в чому полягають відмінності між зазначеними термінами. Дослідження базується на концепції Вільгельма фон Гумбольдта про принцип діалогічної природи мови, за яким у мові наявний незмінний дуалізм. За цим принципом текст виступає як посередник діалогу між адресантом і адресатом.

У зверненні Володимира Зеленського до українців за 21 листопада 2025 року (День Гідності та Свободи) зафіксовано такі засоби реалізації категорії діалогічності: змістові (натяк на внутрішні та зовнішні проблеми без конкретного називання їх або часткового називання та уникання прямих відповідей і коментування); лексичні (використання повторів, антитези, градації, інтертекстуального засобу цитації); морфологічні (вживання особових займенників я, ми, ви в прямому та непрямо відмінках, присвійного наш та означального весь); синтаксичні (використання запитань та відповідей на них); лексико-синтаксичні (вживання однорідних означень після означуваного слова); інтонаційні (середні та довгі павзи, зниження та підвищення тону, темп мовлення, розповідні і питальні інтонації).

Ключові слова: стратегічні комунікації, діалог, діалогічність, категорія діалогічності, звернення, кризовий період.

Постановка проблеми. Функціонування стратегічних комунікацій України в період повномасштабного вторгнення відіграє неабияку роль у зміцненні національної безпеки України, інформуванні громадян України щодо перебігу російсько-української війни та протидії російській маніпулятивній пропаганді. З огляду на це актуальним є дослідження реалізації категорії діалогічності у стратегічних комунікаціях на прикладі звернень президента України Володимира Зеленського до громадян.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему діалогу та діалогічності текстів порушували науковці у своїх працях неодноразово. О. Назаренко й О. Занько досліджують діалогічність у масмедійному дискурсі. Зважаючи на діалогічну форму будь-якого тексту, дослідниці розглядають текст як діалог між свідомостями комунікантів: текст є посередником між суб'єктами комунікації, між

їхніми картинами світу, світосприйняттям і світоуявленням. Категорія діалогічності на прикладі газетного тексту, на думку науковців, реалізується у двох вимірах: суб'єктно-текстова взаємодія (автор – текст – читач) і міжтекстова взаємодія (текст – текст). Суб'єктно-текстова взаємодія передбачає діалог між адресантом (автором) та адресатом (читачем) не безпосередньо, а опосередковано через текст, міжтекстова взаємодія виявляється в інтертекстуальності, зумовленій актуалізацією міжтекстових зв'язків [4, с. 151]. Мовними засобами реалізації діалогічності, за спостереженнями О. Назаренко та О. Занько, в газетному дискурсі є звертання, спонукальні та питальні речення, граматичні форми займенників і дієслів 2-ої особи однини та множини, поєднання питального та розповідного речень як питання та відповіді [4].

В. Шабуніна класифікує засоби діалогізації в науковому тексті на графічні, лексико-семан-

тичні, морфологічні, синтаксичні. На її думку, лексико-семантичні засоби відіграють ключову роль у діалогічній структурі наукових текстів, адже сприяють збереженню оптимального комунікативного контакту між автором і читачем. До них, на думку дослідниці, належать: дефініції термінів; мовні засоби вираження авторської оцінки; засоби авторизації; оператори, які передають градаційні відношення; прийоми наведення висновків [10]. В. Шабуніна, О. Тур, В. Крот виокремлюють такі графічні засоби діалогізації в навчально-науковому тексті: виділення слів, словосполучень, речень; шрифт; розріджений інтервал; умовні позначення; таблиці, схеми; іншомовна графіка, знаки запитання, оклику; лапки; виноски; поділ на частини, розділи тощо [11].

О. Чернявська аналізує політичний дискурс. Дослідниця акцентує увагу на його інтеракційному характері та ролі адресата як учасника комунікативного процесу. Повноцінне функціонування політичного дискурсу можливе лише за умов конкретної комунікативної ситуації, у межах якої чітко визначені соціальна приналежність, ролі та цілі комунікантів [9, с. 109].

М. Венгринюк аналізує діалогізацію як ключовий засіб наукового знання. За результатами дослідження науковиці, використання займенників «ви» та «ми», спонукальних конструкцій, риторичних запитань створюють атмосферу співучасті та сприяють активному залученню читача до процесу комунікації. Побудова тексту у формі запитань і відповідей, уявного діалогу чи моделювання заперечень допомагає авторові передбачити можливі труднощі читача в розумінні матеріалу, створюючи ефект «живої» бесіди, що підвищує зрозумілість складних ідей. Запрошення до роздумів, пропозиції уявити ситуацію чи виконати ментальну вправу роблять читача співтворцем тексту, що сприяє формуванню емоційного зв'язку між автором й аудиторією, а також поглиблює осмислення викладеного матеріалу. Діалогізація сприяє спрощенню складних концепцій, встановленню довірливого зв'язку з читачем і перетворенню тексту на динамічний, інтерактивний процес пізнання [1, с. 13].

К. Ковтун виокремлює засоби діалогізації за частотністю та апелятивною семантикою: дієслова у 2-ій особі однини та множини; дієслова в неозначено-особовій формі; предикати, пов'язані з пам'яттю («нагадаю», «як було сказано раніше»); когнітивні конструкції («Ви розумієте», «Ви знаєте»); спонукальні форми («перейдімо до фактів», «нагадаймо») [2].

З. Корнєва і Ю. Павловська вважають, що використання емоційно забарвлених мовних засобів допомагає зосередити увагу адресата на вивченні матеріалу, що підвищує результативність наукової комунікації [3].

Зазначені праці насамперед стосуються наукового тексту, про сучасний політичний дискурс у кризових ситуаціях майже немає досліджень. Ця стаття доповнить одну з прогалин у науковому дискурсі.

Постановка завдання. Метою цієї статті є аналіз засобів реалізації діалогічності в сучасному політичному дискурсі на прикладі звернення президента України Володимира Зеленського.

Виклад основного матеріалу. У науковому просторі діалог виступає насамперед як одна із форм комунікації. Його тлумачать як систему обов'язків його учасників із забезпечення комунікативних потреб. Мовець впливає на співрозмовника через систему висловлень, активізуючи функцію впливу за допомогою питальних висловлень, а реципієнт сприймає інформацію, інтерпретує її і відповідно реагує, задовольняючи інформаційні потреби мовця. У сучасній філософії діалог трактують як засіб комунікації, у якій існують взаємини партнерства, рівності, відкритості, взаємоповаги: діалог розглядають як засіб спілкування, у процесі якого стимулюють моральне та духовне ставлення обох сторін комунікації. Основою діалогу є єдність суб'єктів діалогу, її виражено в близькості структур духовного світу, типовості проблемних ситуацій, що виникають перед суб'єктами, їх позицій та поглядів [4, с. 150]. Поняття діалогічності тексту відрізняється від поняття діалогу. Цю категорію реалізують незалежно від форми мовлення – діалогічної, монологічної чи полілогічної. Діалогічність репрезентує внутрішню сутність тексту як процесу та результату комунікативної взаємодії [4, 150]. В. Хоровець розглядає «діалогічність» як відкритість свідомості та поведінки людини навколишній реальності, її готовність до спілкування «на рівних», дар живого відгуку на позиції, судження, міркування інших людей, а також здатність викликати відгук на власні висловлювання та дії [8, с. 62].

За концепцією Вільгельма фон Гумбольдта про принцип діалогічної природи мови, «у первинній сутності мови наявний незмінний дуалізм, і сама можливість мовлення зумовлюється зверненням і відповіддю» [12, с. 138]. За цим принципом текст виступає як посередник діалогу між адресантом і адресатом. Це означає, що використання мови завжди спрямоване на партнера в комунікації,

реально присутнього, такого, що маємо на увазі, або такого, що ототожнюється з мовцем. Отже, на основі цього можна стверджувати, що всі тексти є діалогічними, хоча вони не завжди реалізуються формально діалогічно [4, 152].

Категорія діалогічності увиразнює функцію інформування, яка притаманна всім текстам. Автор, прагнучи подати інформацію, орієнтується на конкретного адресата як під час добору мовного матеріалу, так і під час побудови висловлення. Для розроблення оптимальної комунікативної стратегії мовець повинен враховувати не тільки власні інтереси та мотиви, а й усвідомлювати психологічні риси і потреби співрозмовника [11, с. 53].

Для аналізу засобів реалізації категорії діалогічності у стратегічних комунікаціях у кризовий період обрано звернення президента Володимира Зеленського до українців за 21 листопада 2025 року. Дату звернення обрано не випадково. День Гідності та Свободи, напередодні викриття масштабної корупційної схеми в енергетиці за участю посадових осіб та 28-пунктний план миру Трампа – контекст, за якого Зеленський звертається до громадян України. Нагадаємо, що 28-пунктний план президента США Дональда Трампа щодо мирного врегулювання війни передбачає визнання Криму, Донеччини та Луганщини де-факто російськими, а Херсонщина та Запоріжжя «заморожені» на лінії зіткнення. Також він передбачає, що Україна має закріпити неприєднання та відмову від НАТО у своїй Конституції, а чисельність Збройних Сил України буде обмежена – наскільки, не уточнюється [5]. Тобто рівень довіри до владних структур не вирізняється високими показниками. За результатами опитування соціологічної служби центру Разумкова у квітні-травні 2025 року, найнижчий рівень довіри громадян України – до владних структур [6]. Рівень довіри до президента України трохи вищий, але також знижувався в період від 2022 року до 2025-го (від 90% до 58% відповідно). Після викриття деталей корупційного енергетичного скандалу спостерігаємо невдоволення та критичні висловлення громадян у соцмережах та месенджерах. Як зазначив професор політології НаУКМА Олексій Гарань в інтерв'ю Радіо Свободі, «абсолютно очевидно, що те, що відбувається зараз – викриття цієї корупції, воно посилить незадоволення, яке в суспільстві, воно може призвести до дуже негативних наслідків для самого суспільства... Суспільство може впасти в такий апатичний стан: ну от, нічого ми не можемо зробити, що ми там на фронті робимо, як тут нас грабують» [7]. До того ж «мир-

ний план» Трампа ще більш негативно впливає на суспільство, зважаючи на його умови. Отже, що має сказати чи що сказав українцям у День Гідності та Свободи український президент.

Звернення поділено на три частини, що відокремлюються трьома звертаннями: «Українці! Українці», «Дорогі українці», «Дорогі Українці». Саме звертання виступають одним з найголовніших засобів діалогічності. Вважаємо за потрібне коротко проаналізувати зміст кожної частини на предмет озвучених наративів, оскільки, на нашу думку, саме в стратегічних комунікаціях надзвичайно важливо виокремити не лише мовні граматичні чи синтаксичні засоби діалогічності, а змістові – спрямовані на основну думку сказаного тексту. У першій частині Зеленський акцентує на наших складних часах, коли «нам всім треба поговорити, без чуток, пліток і всього зайвого», згадує про 28 пунктів «мирного плану» Трампа, однак нічого конкретного не коментує, обмежуючись лише загальними фразами на кшталт *«ми працюватимемо далі»*, з підтримкою Європи. Друга частина спрямовує нас у внутрішні проблеми, однак не називає їх, знову ж таки обмежуючись лише загальними *«нам треба припинити срач»*, *«не забуваймо, хто наш справжній ворог»*. Говорить про те, що не зрадив Україну на початку і не зрадить зараз, але якщо матиме підтримку українців. Закликає до підтримки: мовляв, буде легше працювати, якщо за ним буде народ України. У третій частині звучить підсумок: нас чекають складні часи, але ми будемо працювати заради нашого миру, адже наші цінності – Гідність і Свобода. На нашу думку, президент України робить лише *натяк* на наші зовнішні та внутрішні проблеми, чітко не називаючи їх, і використовує *уникання їхнього коментування та пояснення* громадянам, що ж буде далі, якою буде відповідь на корупційний скандал та «мирний план» Трампа.

Окрім того, виділяємо морфологічні засоби діалогічності в промові. Наскрізним морфологічним засобом у зверненні Зеленського є вживання особових займенників. Ідеться передусім про займенник **ми**, що вказує на єдність суспільства, ідентифікує українців у межах однієї нації: *«Ми не робимо гучних заяв, ми будемо спокійно працювати з Америкою та всіма партнерами»*; *«Ми будемо й маємо робити все, аби в результаті сталося закінчення війни й не сталося закінчення України, закінчення Європи та глобального миру»*; *«Ми розраховуємо на європейських друзів, які точно розуміють, що Росія не десь далеко, що вона поруч із кордонами ЄС, що*

Україна зараз є єдиним щитом, який відділяє комфортне європейське життя від планів Путіна. **Ми** пам'ятаємо: Європа була з нами. **Ми** віримо: Європа буде з нами»; «...**ми** майже чотири роки повномасштабного вторгнення стримуємо одну з найбільших армій світу, і **ми** тримаємо лінію фронту в кілька тисяч кілометрів, і **наш** народ щодня переживає обстріли, ракетні атаки, удари балістики й удари шахедів, і **наші** люди щодня втрачають когось зі своїх близьких, і **наші** люди дуже хочуть, аби війна закінчилась. **Ми**, звісно, сталеві»; «**Ми** будемо працювати на дипломатичному полі заради нашого миру. **Ми** маємо працювати єдино всередині країни заради нашого миру. Заради нашої гідності»; І щоб **ми** вірили тому, хто напав уже двічі». Характерно, що Зеленський часто вживає повтори цього займенника в одному реченні, в одній фразовій єдності чи абзаці.

Упродовж тексту фіксуємо й уживання займенника **ми** в інших відмінкових формах, присвійний займенник **наш**, **наші** та означальний **весь**: «Єдність потрібна **нам** як ніколи, аби в **нашому** домі був достойний мир»; «В житті кожної нації є момент, коли **всім** треба поговорити. Зараз один із найважчих моментів **нашої** історії»; «Бо саме на цьому базується все інше – **наш** суверенітет, **наша** незалежність, **наша** земля, **наші** люди. І українське майбутнє»; «**Наші** люди, громадяни, політики – всі. Треба зібратись. Прийти в себе. Припинити срач. Припинити політичні ігрища». Використання особових займенників створює атмосферу співучасті та співтворення тексту, а вживання присвійного займенника немов указує на відкремлення свого від чужого.

Уживає Зеленський у своїй промові й особовий займенник **я** як виразник власного «Его», що насправді ідентифікує його владні можливості, завдання, результати того, що він зробив: «Хоча насправді **я** вже її дав. Для мене це не протокольна формальність для галочки – це клятва. І кожного дня кожному її слову **я** бережу вірність. І **я** ніколи її не зраджу. **Я** буду наводити аргументи, **я** буду переконувати, пропонувати альтернативи, але точно **ми** не дамо ворогу приводів сказати, що це Україна не хоче миру, що це вона зриває процес і це Україна не готова до дипломатії»; «В режимі 24/7 **я** буду боротися за те, аби серед усіх пунктів плану не було пропущено щонайменше двох – це гідність і свобода українців»; «**Я** говорив щойно із європейцями»; «**Я** звертаюся зараз до всіх українців».

Важливим засобом діалогічності виступає вживання займенника **ви** або ж дієслів, які асо-

ціюються із ним (2-га особа множини): «**Не забувайте** про це, **будьте** з Україною, **будьте** з нашими людьми, а отже, **будьте** з гідністю та свободою!»; «**Ви** дорослий, розумний, свідомий народ, який не раз це доводив»; «Чи дамо їм це **ми з вами** зробити?»; «**Згадайте** той перший день війни». Дієслова у зазначеній формі 2-ої особи спонукають адресата до когнітивної дії пам'ятати та виражають запрошення до співдії.

Серед лексичних засобів реалізації діалогічності використано насамперед повтори, антитези та градації. Повтор у текстах вживають, на наш погляд, для того, щоб добре зафіксувати у свідомості адресата думки адресанта, наголосити на їхній важливості. Зеленський часто вдається до повторів: «**Так, як є. Так, як я завжди намагаюся говорити з вами**»; «**Життя без свободи, без гідності, без справедливості**»; «**Я не зрадив Україну тоді, я точно відчував за своїми плечами підтримку кожного. Кожного з вас. Кожного українця, українки, кожного солдата, кожного волонтера, кожного медика, дипломата, журналіста, усього нашого народу**»; «**І я вірю, і я знаю, що я не один. Зі мною – наш народ, суспільство, воїни, партнери, союзники, усі наші люди. Гідні. Вільні. Єдині**»; «**Зараз один із найважчих моментів нашої історії. Зараз тиск на Україну – один із найважчих. Зараз Україна може опинитися перед дуже складним вибором**». Зауважено, що повтори реалізуються в промові за допомогою займенників, прислівників і навіть прикметників (**без**), особливо коли ідеться про цінності українців.

Ще одним ефективним засобом діалогічності, на нашу думку, є антитеза, що спонукає до кращого осмислення та спрощення розуміння сутності складних речей, про які говорить мовець. Цю ефективність розуміння досягають за допомогою протиставлення, суперечності, яка лежить в основі антитези: «Або **втрата гідності, або ризик втрати ключового партнера. Або складні 28 пунктів, або вкрай важка зима – найважча – та подальші ризики**».

Безумовно, засоби інтертекстуальності також належать до засобів реалізації діалогічності, особливо якщо це непрямі цитати, сказані простою і зрозумілою мовою: «**І нам, безумовно, було дуже приємно, коли світ казав: українці неймовірні; боже, які вони, українці, як вони б'ються, як українці борються; які вони титани. І це правда. Абсолютна**». До слова, засоби інтертекстуальності також вказують на діалогічні зв'язки між двома текстами, а не лише між адресантом та адресатом.

Також фіксуємо нанизування слів у зверненні, які вказують на градаційні відношення. Вони можуть бути виражені різними частинами мови: прислівниками, іменниками, дієсловами тощо. Цей засіб ефективний, оскільки збуджує увагу адресата, спрощує розуміння сказаного та пояснює послідовність дій у часі чи просторі: «...*всім треба поговорити. Чесно. Спокійно. Без домислів, чуток, пліток, без усього зайвого*»; «*Життя без свободи, без гідності, без справедливості*»; «*Я буду наводити аргументи, я буду переконувати, пропонувати альтернативи*»; «*Сьогодні, в суботу й неділю, весь наступний тиждень і стільки, скільки це буде потрібно. В режимі 24/7 я буду боротися за те, аби серед усіх пунктів плану не було пропущено щонайменше двох – це гідність і свобода українців*»; «*Треба зібратись. Прийти в себе. Припинити срач. Припинити політичні ігрища*»; «*Держава має працювати. Парламент воюючої країни має працювати об'єднано. Уряд воюючої країни має працювати ефективно. І всі ми разом маємо не забувати й не плутати, хто саме є сьогодні ворогом України*».

Потужним синтаксичним засобом діалогічності виступають також запитання і відповіді на них. Зеленський використовує цей прийом для активації уваги адресата: «*Згадайте наші почуття тоді. Як це було? Темно, гучно, важко, боляче, багатьом – страшно, але ворог не побачив нашої спини, що тікають*». Але не завжди президент дає пряму відповідь на поставлене запитання, як-от: «*Чи дамо їм це ми з вами зробити? Не маємо права*». Уникання прямих відповідей, прямого коментування властиве для риторики президента Володимира Зеленського.

Ще одним цікавим, водночас дуже ефективним, на наш погляд, є використання такого лексико-синтаксичного засобу реалізації діалогічності у зверненні Володимира Зеленського, як однорідного означення, що стоїть після означуваного слова. Часто на письмі такі означення виділяють як окремі речення, в усному мовленні – за

допомогою павзи: «*І цей мир буде. Достойний, дієвий, довготривалий*»; «*І я вірю, і я знаю, що я не один. Зі мною – наш народ, суспільство, воїни, партнери, союзники, усі наші люди. Гідні. Вільні. Єдині*»; «*І який розуміє, що в цей час буде багато тиску – тиску політичного, інформаційного, різного*».

Оскільки звернення було озвучено, виділяємо ще інтонаційні засоби реалізації діалогічності. Володимир Зеленський використовує розповідні, ствердні та питальні інтонації, часто вживає довгі та середні павзи (очевидно, для підкреслення важливості того, про що він говорить), зниження та підвищення тону.

Висновки. Стратегічні комунікації держави в період війни відіграють важливу роль в об'єктивному та правдивому інформуванні суспільства щодо перебігу воєнних дій та зовнішніх і внутрішніх проблем у державі. Одним зі складників стратегічних комунікацій є комунікація Офісу президента з громадянами України, зокрема самого президента. Проаналізувавши звернення Володимира Зеленського до українців за 21 листопада 2025 року (День Гідності та Свободи), зауважили, що президент Зеленський у змістовому компоненті категорії діалогічності лише натякає на внутрішні та зовнішні проблеми, не називаючи або частково називаючи їх та уникаючи прямих відповідей та коментування. Серед лексичних засобів реалізації діалогічності в його комунікації виявлено використання повторів, антитези, градації, інтертекстуального засобу цитації, серед морфологічних – вживання особових займенників я, ми, ви в прямому та непрямих відмінках, присвійного наш та означального весь. До синтаксичних засобів належить насамперед використання запитань та відповідей на них, до лексико-синтаксичних – вживання однорідних означень після означуваного слова. Інтонаційні засоби діалогічності реалізовані через використання таких інтонаційних параметрів, як павзи, зміна висоти тону, розповідні та питальні інтонації.

Список літератури:

1. Венгринюк М. І. Діалогізація як ключовий засіб популяризації наукового знання у виданні Роберта Сапольскі «Біологія поведінки: причини доброго і поганого в нас. *Закарпатські філлогічні студії*. Вип. 38. 2024. С. 9–13.
2. Ковтун К. В. Мовні засоби та риторичні прийоми діалогізації сучасного публіцистичного монологу: автореф. дис. ... на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Сімферополь, 2009. 28 с.
3. Корнева З. М., Павловська Ю. В. Експресивні та прагматичні засоби діалогізації англійської наукової прози. *Вісник Житомирського державного університету*. Серія : Філологічні науки. Вип. 56. С. 105–108.
4. Назаренко О. М., Занько О. В. Діалог і категорія діалогічності в українському мас-медійному дискурсі. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Філологічні науки. Вип. 3 (98) С. 149–158. DOI 10.35433/philology.3 (98).2022.149-158

5. Радіо Свобода (21 листопада 2021). «Мирний план» США передбачає проведення виборів в Україні та відмову від НАТО – повний текст проєкту. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/news-myunny-plan-tramp-rovnyu-tekst-proyektu/33597963.html> (дата звернення: 22.11.2025).
6. Разумков Центр. «Червоні лінії України»: громадська думка і національні переконання (квітень–травень 2025р.). 8 травня 2025. URL: <https://razumkov.org.ua/napriamky/sotsiologichni-doslidzhennia/chervoni-linii-ukrainy-gromadska-dumka-i-natsionalni-perekonannia-kviten-traven-2025r> (дата звернення: 23.11.2025).
7. Сніцарчук О. «Міндічгейт» і політична криза на тлі наступу Росії. Як корупційний скандал вдарив по Україні і Зеленському? Радіо Свобода. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/haran-mindichheyt-zelenskyu-uermak/33597518.html> (дата звернення: 23.11.2025).
8. Хоровець В. С. Категорія «діалогічність» у теоретичному висвітленні. *Вісник Маріупольського державного гуманітарного університету*. Сер. : Філологія. 2008. Вип. 1. С. 62–67. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vmdu_2008_1_10
9. Чернявська О. К. Політичний дискурс у фокусі французької лінгвістичної традиції: теоретичні засади і сучасні трансформації. III Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні досягнення та перспективи науки та освіти». 2025. С. 108–109.
10. Шабуніна В. В. Лексико-семантичні засоби діалогічності наукового тексту. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Серія: Філологічна. 2010. Вип. 20. С. 123–128.
11. Шабуніна В. В., Тур О. М., Крот В. О. Графостилістичні засоби діалогічної організації науково-навчального тексту. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 28. Том 2. С. 52–57. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-5.4880/2023.28.2.9>
12. Humboldt W. V. Über den Dualis. Gelesen in der Akademie der Wissenschaften am April 1827 ders. *Schriften zur Sprachphilosophie*. Darmstadt: Fink, 1963. P. 113–143.

Burovets I. V. MEANS OF REALIZING THE CATEGORY OF DIALOGICITY IN UKRAINE'S STRATEGIC COMMUNICATIONS (BASED ON VOLODYMYR ZELENSKY'S PUBLIC ADDRESS)

The article examines the means of realizing dialogicity in strategic communications during a crisis, using the public address delivered by the President of Ukraine, Volodymyr Zelensky, as a case study. Strategic communications play a crucial role in strengthening Ukraine's informational and national security, providing factual and truthful information to citizens about the course of the Russian–Ukrainian war, and countering Russian manipulative propaganda.

The article reviews the scope of Ukrainian scholarly research related to dialogicity in spoken and written discourse and notes that, despite the presence of studies on this topic, comprehensive research on the realization of dialogicity in contemporary strategic communications remains limited.

The paper clarifies the essence of the concepts dialogue and dialogicity and outlines the distinctions between them. The analysis is grounded in Wilhelm von Humboldt's concept of the dialogic nature of language, which posits an inherent dualism within linguistic communication. According to this principle, a text functions as an intermediary in the dialogue between the addresser and the addressee.

The analysis of Volodymyr Zelensky's address to Ukrainians on 21 November 2025 (the Day of Dignity and Freedom) identifies several means of realizing dialogicity:

- semantic means (allusions to internal and external challenges without explicit naming, partial naming, avoidance of direct answers or comments);
- lexical means (use of repetition, antithesis, gradation, and intertextual citation);
- morphological means (use of personal pronouns I, we, you in direct and oblique cases; possessive our; and determinative all);
- syntactic means (use of questions and responses to them);
- lexico-syntactic means (use of homogeneous attributes following the defined word); – intonational means (medium and long pauses, lowering and raising of pitch, speech tempo, declarative and interrogative intonation patterns).

Key words: strategic communications, dialogue, dialogicity, category of dialogicity, public address, crisis period.

Дата надходження статті: 27.11.2025

Дата прийняття статті: 22.12.2025

Опубліковано: 30.12.2025